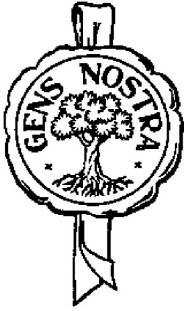

Nederlandse Genealogische Vereniging

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

Afdelingsfunctionarissen

Bestuur

Voorzitter: dhr. P. Dijs, François Mauriacweg 3, 3731 CP De Bilt
tel. 030–2201993 e-mail: voorzitter@amersfoortengv.nl

Secretaris
en Public Relations: dhr. A.C. van Herk, Herfsttuin 24, 3772 VJ Barneveld
tel. 06–53408994 e-mail: secretaris@amersfoortengv.nl

Penningmeester: dhr. drs. Th.H. van Veen, Poortersdreef 1, 3824 DL Amersfoort
tel. 033–4726015 e-mail: penningmeester@amersfoortengv.nl

Lid: dhr. M. van de Krol, Marterhoeve 20, 3831 TA Leusden
tel. 033–4945110 e-mail: marcel@vandekrol.pro

Lid: vacature

Afdelingsafgevaardigden

Afgevaardigde: dhr. drs. Th.H. van Veen, voornoemd

Plaatsvervanger: dhr. P. Dijs, voornoemd

Lezingen en Activiteiten

Coördinator: dhr. M. van de Krol, voornoemd

Periodiek

Hoofdredacteur: dhr. drs. Th.H. van Veen, voornoemd

Redactieadres: redactie@amersfoortengv.nl

Eindredacteur: dhr. prof. dr. J.S. Kaastra, Slotlaan 337, 3701 GJ Zeist
tel. 030–6962934

Redacteuren: dhr. M. van de Krol, voornoemd
dhr. A.C. van Herk, voornoemd
mw. F.E.F. Schuitemaker-Frankefort, Zaagmolenhof 13, 3833 KT Leusden
tel. 033–4947948 e-mail: fschuite@xs4all.nl

PR-ondersteuning mw. F.E.F. Schuitemaker-Frankefort, voornoemd

Webmaster dhr. A.C. van Herk e-mail: webmaster@amersfoortengv.nl

Website <http://amersfoortengv.nl>

Twitter www.twitter.com/NGV_AFT

Facebook NGV afdeling Amersfoort en omstreken

Omslag: Kasteel Amerongen. Foto Marcel van de Krol. Zie ook het verslag op pag. 47.

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

Uitgave van de Nederlandse Genealogische Vereniging Afdeling Amersfoort en omstreken opgericht 18 december 1971

Verschijningsgebied de gemeenten Amersfoort, Baarn, Barneveld, Bunschoten, Ede, Eemnes, Ermelo, Harderwijk, Leusden, Nijkerk, Putten, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wageningen, Woudenberg en Zeist. Oplage 450.

Jaargang 26

september 2017

nummer 3

Ten geleide

Vanaf dit nummer ben ik de hoofdredacteur van uw lijfblad. Arie van Herk heeft nog aan dit nummer meegewerkt, maar beëindigt hiermee zijn redactiewerkzaamheden.

In dit nummer schrijft Peter Dijs voor de eerste keer *van de voorzitter*. Joke Sickmann schrijft een uitgebreid artikel over Pieter Jan van Winter. Bovendien belooft ze ons een vervolg op dit artikel. Dit waarderen wij zeer. Ina Budde-Korver geeft ons een andere kijk op Veendam en De Lange Leegte. Gelukkig is de werkelijkheid veel leuker dan de beelden die zij eerst had. Volkert Groothoff schrijft alleraardigst over de liefde in de 19^e eeuw. Wij danken de schrijvers, die zomaar spontaan een bijdrage voor dit blad hebben ingeleverd, allerhartelijkst voor hun inzending. Daarmee geven zij het goede voorbeeld. Een voorbeeld dat ook door u gevolgd kan worden: u hebt familieonderzoek gedaan en geniet ervan hierover te publiceren en alle lezers van dit blad genieten ervan om dit te lezen. Zo snijdt het mes aan twee kanten. Bovendien kan publicatie van (delen van) uw onderzoek leiden tot het verkrijgen van aanvullende informatie, soms uit onverwachte hoek. Wij zien uw bijdrage graag tegemoet. Publicatie in ons afdelingsblad kost helemaal niets, behalve een beetje moeite.

De redactie wenst u veel leesplezier.

Thijs van Veen, hoofdredacteur

Colofon

AMERSFOORT EN OMSTREKEN verschijnt in januari, april en september. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ondertekende stukken. Bij overname van gegevens uit deze uitgave wordt men verzocht de bron te vermelden.

Kopij voor het volgende nummer gaarne vóór 1 december 2017 inleveren

Voor nadere instructies zie <http://amersfoorteo.ngv.nl> onder menu Afd. blad.

AMERSFOORT EN OMSTREKEN wordt gratis aan de leden van de afdeling toegezonden. Anderen kunnen zich abonneren door betaling van € 7,- per jaar te storten op rekening NL85 INGB 0002 6663 78 ten name van Penningmeester NGV afdeling Amersfoort en omstreken onder vermelding van 'abonnement periodiek'.

Opmaak: L^AT_EX – Druk: Trepico, Nijkerk

Lezingen & Activiteiten

Genealogische activiteiten in de regio

Een overzicht van de bijeenkomsten voor de komende periode. Alle bijeenkomsten van onze NGV-afdeling en van de HCC! werkgroep Amersfoort vinden – tenzij anders vermeld – plaats in

**het Kerkelijk Centrum De Brug,
Schuilenburgerweg 2, 3816 TB in Amersfoort**

Onze middagbijeenkomsten beginnen om 14.00 uur en de avondbijeenkomsten beginnen steeds om 20.00 uur. De zaal is 's middags open vanaf 13.30 uur en 's avonds vanaf 19.30 uur zodat u in de gelegenheid bent om met de leden van het bestuur of de andere aanwezigen van gedachten te wisselen onder het genot van een kopje koffie of thee. De consumpties zijn voor eigen rekening. In de hal kunt u zelf de consumpties bestellen. De PR-medewerkers van onze afdeling verzorgen een informatietafel. Al onze bijeenkomsten zijn voor iedereen, leden van de NGV en belangstellenden, vrij toegankelijk.

De activiteiten van de Oudheidkundige Vereniging Flehite (OVF) en de HCC!genealogie in onze regio zijn afzonderlijk vermeld. Omdat sommige activiteiten van de OVF en de HCC! pas in een laat stadium nader ingevuld kunnen worden, verdient het ook aanbeveling om daarvoor regelmatig hun websites te raadplegen:

- <http://www.historisch-amersfoort.nl>
- <http://amersfoort.hcc-utrecht.nl>

De activiteiten van HCC!genealogie zijn voor NGV-leden gratis toegankelijk. De OVF kan aan niet-leden een toegangsprijs vragen. Wij adviseren u in die gevallen altijd duidelijk te kennen te geven dat u komt als lid van de NGV!

Datum	Zaterdag 16 september 2017	De Brug – NGV
Tijd	van 14.00 tot 16.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Computermiddag en genealogisch café	

Op zaterdagmiddag 16 september 2017 houden we een genealogisch café en computermiddag. U kunt hier terecht met vragen, een probleem of vastloper in uw genealogisch onderzoek of gewoon even gezellig bijkletsen en van gedachten wisselen met andere genealogen.

Verder is er ook weer de computermiddag waar diverse leden met hun pc of laptop aanwezig zullen zijn, hun genealogieprogramma's tonen en uw vragen kunnen beantwoorden.

Uitgenodigd zijn vertegenwoordigers of gebruikers van:

PRO-GEN, GensDataPro, Aldfaer, Reunion,
Familysearch, FamYX, Geneanet, enz.

Datum	Woensdag 18 oktober 2017	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Verborgten verleden	
Inleider	de heer Jan van Holsteyn	

Jan van Holsteyn, eindredacteur van het NTR-televisieprogramma *Verborgten verleden*, vertelt over de totstandkoming van dit programma. Hij zal ingaan op vragen als:

- Hoe wordt een hoofdpersoon gekozen?
- Waarom altijd een 'Bekende Nederlander'?
- Welk onderzoek ligt aan de basis van het programma?
- Hoe wordt dit onderzoek omgezet in een televisieprogramma?
- Welke factoren bepalen het succes van het programma?

Van Holsteyn zal zijn verhaal illustreren met fragmenten uit het programma en gaat graag in gesprek met de aanwezigen over andere vragen of opmerkingen.

Na de pauze krijgt het publiek een *sneak preview* van een aflevering van *Verborgten verleden* die nog niet op tv is uitgezonden.

Datum	Donderdag 16 november 2017	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Afdelingsledenvergadering en Gouden regels voor genealogen	
Inleider	de heer John Boeren	

Wie interesse heeft in zijn eigen familiegeschiedenis begint enthousiast met onderzoek, veelal op internet. Diverse websites en publicaties geven uitleg over hoe het onderzoek opgezet en gestart moet worden, over hoe bronnen opgespoord en gebruikt dienen te worden, over welke uitvoermogelijkheden bestaan.

Maar eenmaal aan de slag ontdekt de genealoog al snel dat er heel veel uitzonderingen op de theorie zijn. Iedere onderzoeker komt vroeg of laat tot de ontdekking dat hij of zij beter een andere werkwijze had kunnen hanteren of dat informatie die eerst niet belangrijk leek ineens cruciaal is voor het verdere onderzoek.

In zijn verhaal gaat John Boeren geen uitleg geven over hoe het genealogisch onderzoek in de diverse bronnen uitgevoerd moet worden. Daarvoor zijn andere lezingen en cursussen beschikbaar. Aan de hand van een aantal verzamelde 'gouden regels' laat hij de toehoorders nadenken over hun wijze van onderzoek. Hij doet dit aan de hand van eigen ervaringen en voorbeelden, maar wil daarbij ook de ervaringen van andere (aanwezige) genealogen betrekken. De workshop richt zich niet alleen op beginnende genealogen, ook gevorderde onderzoekers zijn van harte welkom om hun eigen ervaringen in te brengen.

Vooraf aan de lezing vindt eerst een korte ledenvergadering plaats. De agenda voor deze afdelingsledenvergadering en het verslag van de vorige zijn te zijner tijd te vinden op internet <http://amersfoortengv.nl>. De agenda en de bijlagen liggen vóór aanvang van de vergadering eveneens ter inzage en er zijn ook meerdere exemplaren beschikbaar.

Datum Woensdag 13 december 2017
Tijd van 20.00 tot 22.00 uur
Plaats Kerkelijk Centrum De Brug
Onderwerp Stamboomonderzoek in Duitsland
Inleider de heer Jos Kaldenbach

De Brug – NGV

Genealogisch en historisch onderzoek in de jonge BRD is veel lastiger dan wij in Nederland gewend zijn. Er bestaat geen NGV of CBG, geen wiewaswie of zoekakten.nl. Sinds W.O. II gelden stringente wetten (Datenschutz) i.v.m. de privacy van gegevens, ook al zijn die theoretisch versoepeld. Begrijpelijk, maar heel lastig, als u aktes na 1875 zoekt. In dat jaar pas was het hele rijk voorzien van de Burgerlijke Stand, daarvóór alleen de delen langs de Rijn die onder Franse invloed stonden. Dat u een historische atlas nodig heeft, zal ook duidelijk gemaakt worden.

De huidige 16 deelstaten bestonden vóór Napoleon uit zo'n 2000 hertogdommen, prinsbisdommen, graafschappen, Hanzesteden, etc. Dus het onderzoek en de versnippering van historische en genealogische verenigingen moet eerst worden bekeken. Op woensdag 13 december 2017 om 20.00 uur zal de heer Jos Kaldenbach uit Alkmaar, voorzitter van de Werkgroep Genealogisch Onderzoek Duitsland, met behulp van een aantal boeken en tijdschriften en het internet een presentatie verzorgen. Deze boeken behandelen ook onbekende bronnen en mogelijkheden van onderzoek in Duitse archieven. Maar vooral de voorbereiding die in Nederland gedaan kan worden, vóór u zich waagt aan een archief- of kerkbezoek in Duitsland. Dat kan een heleboel teleurstellingen voorkomen.

Welke genealogische mogelijkheden en verwarrende regels er in Duitsland bestaan zal de spreker aan de hand van voorbeelden uit de doeken doen. Wie al eerder een specifieke vraag wil indienen, kan deze schriftelijk via het bestuur of digitaal stellen via jos.kaldenbach@tiscali.nl. Deze wordt dan tijdens deze causerie beantwoord.

Agenda van de bijeenkomsten van:

HCC!genealogie, werkgroep Amersfoort – Elke derde maandag van de maand in het Kerkelijk Centrum De Brug, Schuilenburgerweg 2, 3816 TB in Amersfoort. Openingstijden: van 19.30 tot 22.30 uur.

HCC!genealogie, werkgroep Veenendaal – Elke vierde maandag van de maand in de Christelijke Scholengemeenschap, Sportlaan 11-13, 3905 AD in Veenendaal. Aanvang: 20.00 uur.

Hier kunt u terecht voor al uw computervragen, ook niet-genealogische. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de HCC-website <http://amersfoort.hcc-utrecht.nl>.

Van uw voorzitter

door Peter Dijns

In de korte tijd nadat ik Willem van Marren in april opvolgde als voorzitter hebben we een vergadering (mijn eerste) van het bestuur gehad op 4 juli 2017. Toen liet ons bestuurslid Heimen Hooijer ons weten dat hij zich genoopt zag zijn bestuurslidmaatschap van onze afdeling te beëindigen. Heimen is namelijk ook een betrokken lid van de Vereniging Veluwe Geslachten (VVG) en gaf ons te kennen dat daar vanwege ziekte van de secretaris van de VVG versterking nodig was. Heimen gaat zich dus inzetten voor de VVG en daarvoor hebben wij alle begrip. Wij bedanken hem voor zijn activiteiten en inzet in het bestuur van onze afdeling. Ook was Heimen tot voor kort ook actief in het hoofdbestuur van de NGV. Graag wensen wij dat Heimen veel voldoening zal vinden in zijn activiteiten voor de VVG en wensen hem daarbij alle succes. Inmiddels nam ik kennis van het overlijden van secretaris Dick van de Heg van de VVG op 28 juli jl.

De NGV is een vereniging, een organisatievorm met als uitgangspunt *van en voor leden*. Gaat dus uit van betrokkenheid van de leden. Helaas is bij veel verenigingen landelijk de trend waar te nemen dat het vaak moeite kost om vrijwilligers voor bestuursfuncties en andere taken te vinden. Dit geldt ook voor “onze” NGV. Bij enkele afdelingen zijn er problemen. Bij onze afdeling Amersfoort en omstreken speelt dit in mindere mate, maar er komen wel mutaties. Onze actieve secretaris Arie van Herk stelt zich bij de komende afdelingsledenvergadering niet herkiesbaar. Inmiddels heeft een lid belangstelling getoond voor deze functie met wie we graag in gesprek gaan. Hierop komen we dus nog bij u terug.

Het hoofdbestuur van de NGV onder-

kent overigens de problemen en is volop actief om de toekomst van de NGV verdere inhoud en vorm te geven. De verhuizing van het Verenigingscentrum van Weesp naar Bunnik is weliswaar inmiddels voltooid, maar er is meer te doen, zoals de vernieuwing en modernisering van de website, onderhoud, zoals de digitalisering, en de organisatie van de activiteiten. We zullen de komende tijd meer horen over de ontwikkelingen hierin. Op de website van de NGV vindt u hierover de actuele stand van zaken.

De vakantieperiode is bijna achter de rug en we gaan volop aan de slag om u ook in de komende periode leerzame en boeiende presentaties te bieden. Het programma voor 2017 ligt weliswaar vast, maar het is over een paar maanden alweer 2018. Mocht uzelf ideeën of suggesties voor onderwerpen hebben wil ik u vragen dit aan ons bestuurslid Marcel van de Krol te laten weten. Bedankt alvast voor het meedenken.

De belangstelling voor genealogie groeit nog steeds. Zo komt in september 2017 de serie “Verborgenen Verleden” voor het 9^e seizoen weer op de televisie. Vanaf half september met de stambomen van bekende Nederlanders Paul Haenen, Claudia de Breij, Jörgen Raymann, Eric Corton, Job Cohen en zangeres Wende Snijders in de hoofdrol. Dit trekt kijkers en wekt interesse op. Merkt u belangstelling hiervoor bij familieleden, vrienden, collega’s of bekenden is dat wellicht een mooi moment om hierop in te haken. Door in een gesprek eens op de NGV en onze afdelingsbijeenkomsten te wijzen. Zoals u weet is de toegang gratis en we staan altijd klaar om geïnteresseerden verder op weg te helpen. En wie weet . . . nieuwe leden blijven natuurlijk van harte welkom.

Onderzoek in Belgische archieven

Lezing door dhr. Herman Jorens op donderdagavond 18 mei 2017. Marcel van de Krol doet verslag.

Op donderdagavond 18 mei 2017 hield dhr. Herman Jorens een lezing over het zoeken in Belgische archieven.

De vraag werd gesteld “België, hoe en waar opzoeken?”. De spreker nam ons mee als inleiding naar de structuur van België. Wij onthouden daarvan dat België een federaal land is met het Gewest Vlaanderen, het Gewest Wallonië en het hoofdstedelijk Gewest Brussel. Al deze Gewesten hebben hun eigen archieven en toch zijn zij gelijk wat betreft structuur en vorm. De plaats van die rijksarchieven is één per provincie en meestal in de provinciehoofdstad. Beveren (Oost-Vlaanderen) en St. Hubert (Namur) zijn hulpdepots, men vindt er de Burgerlijke stand en Parochieregisters (DTB-boeken) van alle provincies van dat Gewest terug.

Men kan ook het rijksarchief terugvinden via de website search.arch.be.

Heel wat rijksarchieven zijn bezig met het inventariseren van de erfenaangiften. Men kan deze soms al ter plaatse vinden op naam van de overledene.

Stadsarchieven hebben elk een eigen website en er zijn ook onderlinge verschillen zoals de archieven van het OCMW (sociale bijstand) die in Brussel geheel afzonderlijk zijn en in Antwerpen vallen onder het stadsarchief van Antwerpen.

Het stadsarchief bevat ook nog de vreemdelingendossiers die men dan ook via zoekakten.nl kan inkijken.

Gemeenten hebben heel wat archieven die nuttig kunnen zijn voor familiegeschiedenisonderzoek. In welke gemeente wij moeten zoeken vinden we op de website [wikipedia.org/wiki/lijst_van Bel-](http://wikipedia.org/wiki/lijst_van_Bel-)

[gische gemeenten of vrijwilligersrab.be/Gemeenteindex](http://gische_gemeenten_of_vrijwilligersrab.be/Gemeenteindex).

Spreker gaf een voorbeeld om op te zoeken in de parochieregisters (DTB) en voor de BS ging men naar zoekakten.nl, het tabblad België en dan naar de gezochte provincie. Per provincie krijgt men dan een overzicht van de gemeenten. Bij het aanklikken van een gemeente heeft men de keuze tussen de tafels en als volgende stap de akte van geboorte, huwelijk of overlijden of de huwelijksbijlagen.

De bevolkingsregisters (de registers van de bewoners van een bepaald huis) zijn slechts openbaar tot 1890 terwijl alle andere akten openbaar zijn tot 1915.

Na de pauze ging de spreker verder met archieven die niet zo dikwijls geraadpleegd worden. Zo heeft men de (politiek gekleurde) archieven die ook samenwerken in de database ODIS van Kadoc. Kadoc dat het religieuze samenleven belicht en dus in verband kan gebracht worden met de verschillende Bisdommen.

De Koninklijke Bibliotheek heeft een site geopunt.be waar men verschillende kaarten kan bekijken. Ook de erfgoedbibliotheek heeft interessante gegevens waaronder een goed overzicht van kranten en heel wat naslagwerken.

Persoonlijke naslagwerken omtrent militaire dienst, douane, verzet kunnen bij deze instellingen aangevraagd en dan doorzocht worden.

Tot slot: Familiekunde Vlaanderen biedt je naar analogie met de NGV tal van mogelijkheden in verband met het opzoeken naar je familiegeschiedenis (zie familiekunde-vlaanderen.be).

Rondleiding kasteel Amerongen

door Marcel van de Krol

Op vrijdag 21 april 2017 waren wij met 11 deelnemers te gast in kasteel Amerongen waar wij werden rondgeleid door rondleider Roel ten Klei, ook een NGV-lid.

Om ongeveer 14.00 uur had iedereen zich verzameld bij de hoofdingang en gingen wij gezamenlijk naar het kasteel waar wij eerst een PowerPoint-presentatie te zien kregen over de geschiedenis van het kasteel. Daarna begon de rondleiding.

Op de begane grond lagen over de hele vloer plavuizen die door de tand des tijds veel te verduren hadden gehad. Het nabijgelegen water (de huidige Neder-Rijn) was niet zoals tegenwoordig met een dijk omringd, dus stond het kasteel wel eens een halve meter onder water. Op de eerste etage zag de vloer er ook aanzienlijk beter uit.

Opmerkelijk zijn ook de grote stenen traptreden naar boven en de mooie houten trapleuningen.

In oorsprong is de dertiende-eeuwse woontoren gebouwd door Hendric en Diederick Borre van Amerongen. Vanaf 1557 is ruim 300 jaar lang de familie Van Reede de eigenaar van het kasteel geweest.

In 1673 brandden de Franse bezetters het kasteel volledig plat omdat Godard Adriaan van Reede en zijn vrouw Margaretha Turnor weigerden de opgelegde brand-schatting te betalen. Vooral onder leiding van Margaretha Turnor werd het kasteel in een streng Hollands-classicistische stijl herbouwd.

Aan het eind van de 19^e eeuw is het bezit van de familie Van Reede overgegaan op de familie Van Aldenburg Bentinck. Graaf Godard van Aldenburg Bentinck stierf in 1940. Zijn kleinkinderen droegen in 1977

het familiebezit over aan een stichting die tot doel heeft het kasteel te behouden en open te stellen voor publiek.

Bureau op kasteel Amerongen waar Wilhelm II zijn troonsafstand tekende. Foto Marcel van de Krol.

Toen de Duitse keizer Wilhelm II in november 1918 in Nederland asiel aanvroeg verleende graaf Van Aldenburg Bentinck hem op verzoek van de Nederlandse regering onderdak. Van 1918 tot 1920, voordat hij Huis Doorn betrok, verbleef de Duitse keizer Wilhelm II (1859–1941) op Amerongen. Aan dit bureau (zie foto) tekende hij op 28 november 1918 zijn troonsafstand. Hiermee kwam een einde aan het Duitse keizerrijk van 1871 en het koninkrijk Pruisen dat in 1701 is gesticht. Dit bureau staat in de Gobelinkamer.

Na de dood van graaf Van Aldenburg Bentinck is er niet veel veranderd aan de inrichting van de kamers. Het kasteel geeft daarom een goed beeld van een inrichting van een adellijke familie uit het begin van de twintigste eeuw.

Verder heeft het kasteel een mooie tuin maar vanwege het vroege tijdstip (april) zijn wij daar niet ingegaan. Kortom, het was een gezellige en interessante dag.

De deelnemers aan de excursie voor het kasteel van Amerongen.

Stel je voor

Mijn naam is **Inge Odijs - van den Brink**. Ik ben moeder en huisvrouw. Ik ben afgekeurd en daardoor veel met mijn gezondheid bezig.

Al heel lang ben ik geïnteresseerd in mijn familie en in mijn afkomst. De Vereniging Veluwe Geslachten (VVG) had verschillende informatiedagen in Putten en zo ben ik bij een groep gekomen in Ermelo die elkaar helpt en elke maand 1× bijeenkomt, behalve in augustus.

Mijn onderzoeken zijn breed, daardoor is het lastig om regio's aan te geven. Van den Brink, Pieper, Van de Scheur, Lammerds, Ploeg, Muis en Huijckman. En hun partners en aanhang. Regio's: Amsterdam, Avereest, Harderwijk, Haarlem, Hilversum, Leeuwarden, Nijkerk, Norg, Putten, Scherpenzeel, Soest, Weesp, Woudenberg, Zwar-

tebroek en (overlijdens in de tweede wereldoorlog) Duitsland.

Ik heb Aldfaer geprobeerd maar dit computergenealogieprogramma werd mij te ingewikkeld, ben nu net bezig (met fouten maken) met PRO-GEN. Dit programma is voor mij meer geschikt. Hierin wil ik graag de documenten en foto's etc. zetten als dat kan.

Ik ondervind de volgende problemen: doelbewust bezig zijn, ik wijk vaak af door alle informatie die ik krijg. Hoe kan ik foto's en documenten erbij doen? Ik heb geen genealogie cursus gehad, heb er een gezien, in Den Haag, maar dat is veel te ver weg.

Ik wil voorlopig veel informatie ophalen en opzoeken en dan in een voor mij goed begrijpelijk programma zetten, eventueel met documenten en foto's erbij, of weten hoe ik

dat het beste goed en overzichtelijk kan bewaren. Later misschien een boek met foto's en verhalen en documenten maken.

Mijn grootste vondst tot nu toe is dat

Mijn naam is **Henk van de Streek**. Ik ben 72 jaar en was voorheen o.m. administrateur / bestuursondersteuner van een grote schoolvereniging.

Rond 1990 hield B. Doornewaard onder de vlag van de oudheidkundige vereniging *De Broeklanden* in Oldebroek zijn beschrijving van het *Oud Veluws geslacht Van de Streek* ten doop. Net voordat ik in 2002 van een vervroegd pensioen kon gaan genieten bracht Dick van Wingerden een nieuwe uitgave van zijn onderzoek naar *Vier eeuwen Familie Kroon* (de naam van mijn moeder) op de markt. Beide uitgaven over de eigen familie wakkerden de latente belangstelling voor de geschiedenis van m'n voorouders sterk aan. Omdat er geen digitale versie maar gewoon oerdegelijk handwerk aan beide onderzoeken ten grondslag lag heb ik van de auteurs toestemming gekregen de onderzoeksgegevens te digitaliseren. Door publicatie daarvan zijn de gegevens, die maandelijks ge-updated worden, voor een ruimer publiek toegankelijk.

Ik heb me vooral gericht op de namen van mijn ouders en schoonouders:
Van de Streek: vooral NW-Veluwe;
Kroon: oorsprong Werkendam, later Woubrugge / Ter Aar en een Zeeuwse tak;
Van Ginkel: omgeving Amersfoort en
Van 't Land: omgeving Barneveld.

Ik ben een hartstochtelijke fan van het computergenealogieprogramma Aldfaer en

anderen al het een en ander hebben onderzocht, maar ik wil daar wel de documenten van hebben. En ik word steeds nieuwsgieriger.

heb al heel wat *volgers* enthousiast gemaakt.

Welke problemen ondervind ik? Qua programma? Geen enkel meer.

Op het gebied van onderzoek ben ikzelf het probleem: ik ben te nieuwsgierig en dat uit zich in de breedte van mijn onderzoek. Krijg ik een reactie op mijn publicaties op Genealogieonline of Geneanet dan stel ik mij ten doel de vragensteller zo compleet mogelijk te antwoorden. Neem nou de Van Ginkels: ooit had ik het idee dat ze allemaal wel op één stamvader terug te voeren waren! Dus ik verzamel alle gegevens van alle Van Ginkels hoewel ik inmiddels best weet dat er wel meer dan 10 takken Van Ginkel zijn. Soms weet ik zelf niet meer met welke tak van welke stamboom ik bezig ben. Nee, dan is Van de Streek een heel wat gemakkelijker naam: allemaal terug te voeren tot Dirk Franks uit Oldebroek. M'n database omvat bijna 60.000 namen.

Welk doel streef ik na? In de familiegeschiedenissen zitten altijd wel open eindjes als gevolg van b.v. emigratie of onjuiste registratie. Die eindjes aan elkaar knopen vind ik boeiend. Daarnaast contact te kunnen leggen met de generatie die nog niet via *Open Archieven* etc te boek staat.

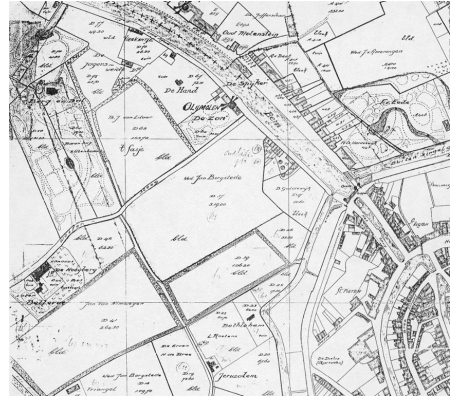
Mijn grootste vondst tot nu toe? Ik ben niet uit op grote vondsten; verrassingen zijn er altijd wel. Het contact met andere amateur-genealogen (via mail of bijeenkomsten) vind ik al boeiend genoeg.

Pieter Jan van Winter (1810–1880), een Amsterdamse jonkheer in Amersfoort, deel 1

door Joke Sickmann

Huize Eemzicht, gefotografeerd rond 1870, in de tijd dat Pieter Jan van Winter hier woonde. Het huis maakt nog steeds onderdeel uit van de huidige bebouwing aan de Eem. Foto wed. J. van Koningsveld – Archief Eemland.

Detailkaart Van der Neut.¹

Buiten wonen aan de Eem: op vijf minuten afstand van 't station

De aanleiding voor dit verhaal: een oud huis aan de Kleine Koppel

Bij het uitzoeken van de topografische geschiedenis van de Kleine Koppel viel mij de naam op van iemand die daar in de negentiende eeuw heeft gewoond: Jonkheer Pieter Jan van Winter. Hij woonde in huize Eemzicht. Ik vroeg mij af wie hij was en waarmee hij zich zoal bezig heeft gehouden. In het Archief Eemland is weinig over hem te vinden. Daarna ben ik toch maar verder naar hem op zoek gegaan. Wat ik tot nu toe te weten ben gekomen over Pieter Jan en zijn familie leverde genoeg stof op voor een verhaal. Ik heb het opgetekend, omdat dit verhaal toch ook hoort bij de geschiedenis van Amersfoort.

TE HUUR WEGENS VERTREK NAAR ELDERS, OM MET 1° MEI 1863 TE AANVAARDEN:

1°. Het **BUTENGOED** genaamd **DE HOOLBERG**, bestaande in: Heerenhuizinge met Warande, Stalling, Koetshuis, Tuinmanswoning, Moestuin en Wandeling, groot ruim 1 ½ Bunder.

2°. **EEMZICHT**, bestaande in Heerenhuizinge met Stalling, Schuur en Moestuin, aan de Rivier den Eem.

Beide gelegen op ongeveer 5 minuten gaans van de Stad Amersfoort en het Station van de Centraal-Spoorweg, (Utrecht — Zwolle.)

Te bevragen bij den Heer **J. G. HELMERHORST**, te Amersfoort. Brieven franco.

Advertentie in de *Opregte Haarlemse Courant*

7-2-1863.

In het boek van Henk van der Lee over de industrie aan de Eem wordt opgemerkt dat het oudste gedeelte van de gebouwen van Rohm & Haas aan de Kleine Koppel bestaat uit het voormalige Eemzicht. Eemzicht was eigenlijk een buitenhuis. Het is gebouwd in de tijd dat het nog niet verharde

¹De heer D.H. van der Neut (1898–1993) werkte bij het kadaster. Op grond van historisch onderzoek heeft hij de (kadaster-)kaarten van Slits en Vesters bijgewerkt. Deze kaarten bevinden zich in het Archief Eemland. Eemzicht stond waar op de kaart 't Vierkantje is ingetekend. Een goed referentiepunt is pakhuis Het Spijker (schuin rechts aan de overkant van de Eem). De laatste versie van Het Spijker is dan wel in 2005 afgebroken, maar de contouren van de kavel zijn nog aan te wijzen, aangezien de bestrating van de Grote Koppel ter plaatse is verhoogd. Het Spijker was goed vanuit Eemzicht te zien.

Berg en Dal (1920). Foto particulier bezit.

pad langs de Eem nog volop dienstdeed als jaagpad. Eemzicht stond naast de Jagersweide, een landje waar de scheepsjagers van het Schippersgilde, misschien wel tegen betaling van erfpacht, maar in ieder geval met toestemming van de eigenaar (de regenten van het Burgerweeshuis), hun paarden lieten weiden. Er zullen ook wel stallen hebben gestaan.

Jonkheer Van Winter had het huis er naast in 1864 gehuurd. Hij heeft er gewoond tot aan zijn overlijden in 1880. Enkele jaren na zijn dood is Eemzicht verkocht aan de fa-

milie Speelberg die op deze mooie plek aan de Eem een stoomwasserij heeft gevestigd.² Speelberg heeft Eemzicht laten staan en uitgebreid met een nieuw gebouw. De naam van Eemzicht is overgegaan op de wasserij die voortaan *Stoomwasserij Eemzicht* werd genoemd. Zie voor het vervolg van de industrie ter plaatse het boek van Henk van der Lee.³

In de tijd dat Pieter Jan van Winter aan de Eem woonde, was baron Jean Nepveu, die op Berg en Dal woonde, zijn achterbuurman. Op de kaart (zie blz. 50) is heel goed

²Het kwartier is om, Industrie en bedrijvigheid in het Eemkwartier, Henk van der Lee, Amersfoort 2007. Meer over de renovatie van dit complex is te vinden op de website van Boei: <http://www.boei.nl/projecten/zeepfabriek-rohm-en-haas>

³Het lijkt aannemelijk dat Eemzicht pas in 1856 of iets later is gebouwd. Voordien heette het perceel 't Vierkantje. Zie kaart op blz. 50. Het is destijds gekocht voor 1560 gulden door Jonkheer Mr. Johannes Gerardus Bosch van Drakenstein. (Ook de Hooiberg was destijds in eigendom van Bosch van Drakenstein.) De omschrijving luidt dan *Erven Wijnand van Assenraad verkopen een tuin met woning, tuinhuis en schuurtje genaamd het Vierkantje, sectie D nr. 70 en 71, 27 roeden, 79 ellen*. Zie akte de dato 31-1-1856 voor notaris Js de Louter AT055j024 rep. 2918. Archief Eemland. Na het overlijden van Jonkheer Pieter Jan van Winter in 1880 is er een akte van boedelscheiding opgemaakt. Daarin staat vermeld: *Dat verschuldigd is aan den heer Meester Jonkheer J.G. Bosch van Drakestein voor huishuur tot op den dag van het overlijden een bedrag van Honderd Zeven Gulden*. Voor deze akte zie Archief Groningen: 2598/84.

te zien hoe dicht Berg en Dal, met de mooi aangelegde tuin, aan de zuidzijde van Eemzicht lag. Zouden de heren wel eens bij elkaar op de thee zijn geweest? Het is in ieder geval zeker dat ze elkaar hebben gekend. Aan de hand van dezelfde kaart is het ook goed voorstelbaar dat de huidige Oliemolenhof op bijna precies dezelfde plaats is gesitueerd als de tuin van Berg en Dal. Het Sasje valt er precies buiten. De foto is uit 1920. Die opname is gemaakt in de nadagen van huize Berg en Dal. De familie Nepveu woonde toen daar niet meer.

Op zoek naar Pieter Jan van Winter

Als je de sporen wilt volgen van iemand van wie je nog niet zo veel weet, is het 't beste om eerst maar eens uit te zoeken hoe het met de familieleden zit van wie wel al iets bekend is. Pieter Jan stamt uit een Amsterdamse koopmansfamilie. Van zijn tak van de familie Van Winter was hij – toen hij zich in Amersfoort vestigde – de enige nog levende mannelijke nakomeling. Hij groeide op vlak bij de Westertoren aan de Keizersgracht in Amsterdam. In de achttiende en negentiende eeuw kon deze familie zich meten met de rijkste en voornaamste families van onze hoofdstad. In 1840 raakte Pieter Jan wat uit het zicht. Twintig jaar later duikt hij vervolgens op in de Achterhoek, in het plaatsje Borculo. We weten dit omdat Pieter Jan net voordat hij naar Amersfoort verhuisde trouwde met een meisje uit Borculo: Geertruida Velthorst, dochter van Hendrik Velthorst, oud-oppermeester van de voormalige Koninklijke Stoeterij te Borculo. Dat huwelijk is op 31 december 1863 gesloten. Het echtpaar liet zich direct de dag na de huwelijkssluiting uitschrijven. Twee weken later wordt het gezin inclusief twee dochtertjes van ongeveer 3 en 4 jaar (die dus al vóór het wettelijk gesloten huwelijk waren geboren), ingeschreven in het bevolkingsre-

gister van Amersfoort. Als woonadres staat dan genoteerd: wijk G nr. 180, het toenmalige huisnummer van huize Eemzicht aan de Kleine Koppel. Er is ook een dienstbode (zie de kaart van het register in het Archief Eemland). Ik neem aan dat de dienstbode terug te vinden is in het dienstbodenregister. Van Winter overleed in 1880 op 70-jarige leeftijd en liet toen vrouw en drie kinderen na. Het jongste kind was in Amersfoort geboren en zat ten tijde van het overlijden van zijn vader in Amersfoort op de middelbare school. Hij zou later notaris worden, maar dat is een andere geschiedenis.

Op zoek naar de familie. Enkele welbekende feiten en data

Pieter Jan van Winter was dus een afstammeling van een steenrijke en respectabele Amsterdamse koopmansfamilie. De familie handelde in indigo en kleurstoffen. Er is vrij veel over deze tak van de familie Van Winter bekend. De Van Winter's deden in ieder geval goede zaken en waren beslist niet onbemiddeld. Vermeldenswaard is dat de familie sinds enige generaties zich ook bezighield met kunst en met wetenschap. Een grootvader van Pieter Jan (Pieter van Winter 1745-1807) is heden ten dage nog steeds in bepaalde museale kringen bekend, omdat hij in de loop van de achttiende eeuw een spraakmakende kunstverzameling had opgebouwd. Met die verzameling is nog wel het nodige te doen geweest, maar daar wil ik in het eerste deel van dit verhaal nog maar niet op ingaan.

Er is ook nog een verhaal over de grote intocht in 1813 van prins Willem Frederik in Amsterdam. Zoals bekend is deze prins (koning Willem I) nu ruim tweehonderd jaar geleden in Scheveningen geland. Hij kwam enkele dagen later (op 2 december 1813) naar de hoofdstad om daar de eed af te leggen. De vader van de Amersfoortse Pieter

Jan van Winter (Josua Jacob) heeft naar aanleiding van die dag nogal wat publiciteit gekregen omdat hij voor de glorieuze intocht zijn open calèche, bespannen met zes paarden, aan de nieuwe vorst ter beschikking had gesteld. De prins arriveerde bij de Haarlemmerpoort en stapte daar over in de calèche van Josua van Winter. Eigenlijk zou ik nog wel iets meer over die Josua willen weten en vooral ook over het gezin waaruit Josua van Winter afkomstig is. Wat waren dat voor mensen? Hij was rijk en gastvrij. Maar welke kwaliteiten bezat hij nog meer? Het is in ieder geval wel bekend dat hij niet lang na deze intocht uitgenodigd werd om deel te nemen aan het bestuur van de stad Amsterdam. Hij was van 1814 tot 1840 lid van de stedelijke raad en bovendien (van 1830 tot 1834) wethouder. Er is in dit verband nog een andere opmerkelijke gebeurtenis te vermelden. Zeven maanden na de intocht van de prins kwam ook tsaar Alexander van Rusland naar Amsterdam. Jonkheer P.J. Six stuurde over deze gebeurtenis een leuk berichtje naar het genootschap Amstelodamum, dat het daarna publiceerde in een van haar jaarboeken. Als volgt⁴:

Uit het familie-archief Six

Op 2 juli 1814 deed Czar Alexander van Rusland zijn intocht in Amsterdam. Josua van Winter's vrouw ontving die dag met een roze hoed op. Op 4 juli 1814 bezocht de Czar het kabinet van Winter op de Keizersgracht. Josua van Winter schonk den Czar twee schilderijtjes van Jan ten Compe: Uithoorn aan de Amstel. Thans nog in de Hermitage. De Czar schonk daarop aan Van Winter een kostbare pinkring met briljant.

Jonkheer P.J. Six kende dit verhaal vast en zeker wel, omdat hij een rechtstreekse

nakomeling is van Lucretia Johanna van Winter, de oudste zus van Josua Jacob. Zij trouwde in 1822 met Hendrik Six. Daardoor is er waarschijnlijk veel historisch materiaal met informatie over de familie Van Winter in het archief van de familie Six terechtgekomen. In dat archief zou ik best nog wel eens willen snuffelen.

In 1830 werd Josua Jacob van Winter door koning Willem I in de adelstand verheven. Pieter Jan was toen 20 jaar. Sindsdien mogen zijn nakomelingen zich jonkheer en jonkvrouw noemen.

De grootvader van Jan Pieter: Pieter van Winter (1745–1807), Koopman, kunstminnaar en -verzamelaar, goed echtgenoot en huisvader

Pieter van Winter was het enige kind uit het huwelijk van Nicolaas van Winter Simonszoon (1718–1795) en Johanna Mühl dat de volwassenheid heeft bereikt.⁵ Uit handelsadvertenties die destijds in de couranten zijn geplaatst is op te maken dat Pieter al op jeugdige leeftijd zeer nauw samenwerkte met zijn vader en we mogen dus aan-

⁴Amstelodamum, 59^e Jaargang jan.1972

⁵Pieter van Winter was eerst gehuwd met Josina van Maurik. Zij overleed kinderloos.

nemen dat hij toen al de fijne kneepjes van het vak goed heeft leren kennen: het importeren en het verhandelen van grondstoffen (o.a. hout) voor het maken van verf, afkomstig uit vele landen, het beoordelen van de kwaliteit ervan en – wat daar natuurlijk ook bij hoorde – het makelaarschap. Daarnaast was hij kunstverzamelaar en had hij een grote liefde voor de dichtkunst

De onderwijzer (Nederlands en geschiedenis) en schrijver M.G. Emeis Jr. omschrijft Pieter als volgt⁶:

zuinig voor zichzelf en gul voor anderen, was regent van het Burgerweeshuis en commissaris van de Kweekschool voor de Zeevaart; hij weigerde echter elke regeringsfunctie. ‘Waereldvermaard’ waren zijn collecties schilderijen, tekeningen, schelpen en antiek porselein. Nog op zijn dertigste jaar begon hij bij conrector van Bergen van de Latijnsche school latijn te leren, met als lofwaardig gevolg een nauwkeurige Horatiusvertaling in verzen! In 1782 kocht hij voor een ton gouds het huis Saxenburg op de Keizersgracht. In 1784 werd hij bewindvoerder van de VOC en kocht hij voor 8 mille Voorland, een ‘prachtige hofstede’ in de Watergraafsmeer.

Na het overlijden van zijn moeder, Johanna Mühl, in 1768 nam Pieter van Winter het handelshuis van Nicolaas van Winter over. Pieter was toen 23 jaar. Vader Nicolaas vestigde zich om gezondheidsredenen definitief in Leiden en hertrouwde dat jaar nog met de *gelauerde* dichteres Lucretia Wilhelmina van Merken (1721–1789)⁷. Pieter van Winter ging in 1770 samenwerken met zijn oom Jacob Mühl jr.

De kinderen van Pieter van Winter, en de nakomelingen

Pieter van Winter is twee keer getrouwd geweest. In 1780, dat was een jaar na het overlijden van zijn eerste vrouw (Josine van Maurik), hertrouwde hij met Anna Louisa van der Poorten, weduwe van Christiaan van Orsoij. Zij bracht twee dochttertjes mee uit haar eerste huwelijk. De jongste van de twee moest nog geboren worden. Daarna kreeg dit echtpaar samen nog drie kinderen. De al eerder genoemde Josua Jacob van Winter, die later vader zou worden van de Amersfoortse Pieter Jan van Winter, was het middelste kind van dat drietal. Zijn oudste zusje Lucretia Johanna (Creejans) werd in 1785 geboren. Zij was dus degene die met een Six trouwde. Josua Jacob werd in 1788 geboren en vijf jaar later kwam als hekkensluitertje Anna Louisa Agatha van Winter ter wereld. Zij wordt ook wel Annewies genoemd. De moeder – Anna Louisa van Winter-van der Poorten – overleed rond de jaarwisseling van 1800 op 1801, waarna haar oudste dochter Hillegonda Josina (Gonne) van Orsoij die toen 25 jaar was, de leiding over het reilen en zeilen van het gezin overnam. Behalve haar eigen zus Ceetje die net was getrouwd waren de kinderen 15, 12 en 7 jaar oud. Gonne zelf bleef ongehuwd.⁸

Zoon Josua was het middelste kind. Het moet toch wel veel drukte en gedoe zijn geweest in dat gezin dat verhoudingsgewijs door vrouwen werd gedomineerd. Er was ruimte zat daar in het huis Saxenburg aan de Keizersgracht. Met de belendende huizen voor kantoor en huisvesting van het vele personeel, het grote koetshuis en bovendien een apart kabinet in de tuin voor de schil-

⁶ Amsterdam buiten de grachten, M.G. Emeis (1983) p. 55 e.v.

⁷ Winter, Lucretia Johanna van, in: *Digitaal Vrouwenlexicon van Nederland*, www.resources.huylgens.knaw.nl/womenlexicon/lemmata/data/WinterLucretia, geraadpleegd 13-1-2014.

⁸ Bron: Archief Amsterdam

derijenverzameling kon vader Pieter met dit gezin en al zijn culturele hobby's wel uit de voeten. Als extra toegift was er dan ook nog de hofstede Voorland in de Watergraafsmeer, waar de familie in de zomer woonde. In dat buitenhuis vol jonge mensen moet – zeker nadat vader Pieter van Winter in 1807 was overleden – zich heel wat hebben afgespeeld.

De jongste van de meisjes Van Orsoij, Cornelia Christina (Ceetje), was in 1800 getrouwd met David Cornelisz van Lennep. Hun eerste kind is de later zeer bekend geworden Jacob van Lennep. Jacob van Lennep is geboren op 24 maart 1802 en ruim 14 dagen daarna gedoopt in de Oude Waalse Kerk te Amsterdam. Via de verbintenis van Ceetje van Orsoy en David van Lennep waren de families Van Lennep en Van Winter – via stiefvader Pieter van Winter – nauw met elkaar verbonden. Later zou een zoon van Jacob van Lennep (Maurits Jacob van Lennep) ook nog trouwen met een dochter van de jongste zus van Josua.

Josua Jacob zelf trouwde in 1809 met de twintigjarige Henriette Agnes Hartsinck. Op 12 april 1810 werd Pieter Jan van Winter geboren. Ruim een half jaar na zijn geboorte schreef Ceetje van Lennep-van Orsoij de volgende brief aan haar halfzusje Creejans die op dat moment in Rotterdam verbleef *chez monsieur Wilkens op de Boompjes*:⁹

Amsterdam a 23 Novembre 1810

Als ik een lui mensch was, dan zoude ik de tijd wel hebben om je te schrijven, maar als men het zo druk heeft als ik dan heeft men geen tijd om te schrijven want op Over-Holland had ik geen Oogenblik kunnen vinden omdat wij het geheim afgemaakt hebben; en nu zijn wij ook niet geheel in de stad geëtablisseed.

Wij zijn vanochtend buiten geweest daar het beeldig mooi is en met zulk mooi weer als wij vandaag, zou ik er gaarne altijd blijven, apropos, ik kan vandaag om redenen van gewigt niet mooi schrijven, want de penen bij Neeltje (daar wij thans ons leven slijten) zijn alles behalven fraai en dan nog met een tafelmes afgepunt, dan worden nog beter. Gonne zal je wel van Henriette schrijven wat is dat naar. Ik vind zo akelig dat zij zo veel souffreet en dat het arme mensch zo veel pijn heeft de heele tijd. Wij kunnen er van Geen nut zijn want mevrouw van Lokeren en Josua en Jansje passen haar op en daar is zij zeer mee tevreden. Ik hoop van harte zij spoedig herstellen mag. Etc.

Hoewel het in de brief niet met zoveel woorden wordt gezegd, schemert tussen de regels door de zorg die er is over de gezondheidstoestand van Henriette, de moeder van Pieter Jan. Twee jaar later (1812) kregen Josua van Winter en Henriette Hartsinck nog een zoon: Harry Jacob van Winter. Maurits noemt hem in zijn dagboek Herrie (Harry overleed in 1858 op 45-jarige leeftijd in Den Haag. Hij was ongehuwd). Henriette Hartsinck – de moeder van de twee jongens – overleed al in 1819. Pieter Jan was toen 9 jaar.

Voorland, getekend in 1806 naar 't leven door J. Vinkeles. Geheel rechts prof. David J. van Lennep en zijn vrouw Keetje, met hun vierjarig wonderkind Jacob, dat toen al kon lezen en schrijven.

⁹Gem.Archief Amsterdam 238.2.2.3. 965 (familie Van Lennep en aanverwante families)

Het jaar daarop hertrouwde Jozua Jacob met Jonkvrouwe Jeanne Catharine Bicker, kleindochter van een in Nederland zeer beroemde patriot, die destijds met zijn gezin de Republiek moest ontvluchten. Zou Pieter Jan in de jaren dat hij opgroeide via zijn stiefmoeder misschien iets van dwarsheid van deze grootvader Bicker hebben meegekregen?

Aan de al eerder genoemde Maurits van Lennep (1830-1913), een zoon van Jacob, hebben we nogal wat informatie over de familie Van Winter te danken. Maurits heeft zijn belevenissen en herinneringen vanaf ongeveer 1855 aan dagboeken toevertrouwd, met de bedoeling om later zijn memoires te gaan schrijven. De notities voor deze memoires zijn tegenwoordig open en bloot op internet in te zien.¹⁰

Dagboek MJ van Lennep 1855: *Tante van Winter was de tweede vrouw van Tante van Loon's enige broer Jozua, die zwak van hoofd was en altijd een touwtje om zyn vingers draaide. Zyn eerste vrouw was een Hartsinck en haar betreurde hy zo, dat hy op de bruiloft met zyn tweede vrouw voortdurend met Mama, die naast hem zat, over de eerste sprak. Tante van Winter was een echte Bicker en dus anti Oranjegezind. Haar enige lectuur was de Almanak Holland van het vorige jaar en zy had een groot zwak voor Ds Modderman, die even modern was als zy en als al de Bickers.*

Dagboek MJ van Lennep 1891: *Zondag 26 maart werd Agnesje [een kleinkind van Maurits?] in de Nieuwe Kerk door Ds. Daubanton gedoopt. Ik mocht het schatje ten doop houden; zy zag er allerliefst uit, lachte mij en de predikant toe. Bovendien werden nog 53 kinderen gedoopt; ... Frank toonde mij de brief welke Overgrootmoe-*

der A.L. van der Poorten, weduwe van Chr. van Orsoy, op 10 Maart 1779 aan P. van Winter, Lore's grootvader schreef, die haar had ten huwelijk gevraagd. Zij was slechts 3 jaar getrouwd geweest met van Orsoy en op 27 Oct.1777 weduwe geworden; zij had toen een dochtertje van 2 jaar, Hildegonda Louise, en beviel 5 maanden na de dood van haar man, op 29 Maart 1778 van een tweede meisje, die de vrouw werd van myn grootvader David Jacob. Haar moeder kreeg by P. van Winter nog drie kinderen: Jozua, die gek werd, Lucretia Johanna (Kreejans) die half gek werd, en Anna Louise Agatha, die niet gek was en Lore's moeder werd.

Die tekst van Maurits van Lennep liegt er niet om. De laatst geciteerde twee regels staan ook al eerder in zijn aantekeningenboek van 1858. Het citaat geeft aardig goed weer hoe Maurits van Lennep, nota bene een kind van de volgende generatie, op grond van de familieoverlevering terugblijkt naar de vorige generatie die hij zelf nauwelijks heeft meegemaakt (toen Josua overleed was Maurits amper 10 jaar!). Zo'n herhaling van herinneringen maakt wel duidelijk dat verhalen een eigen leven kunnen gaan leiden. Ikzelf betwijfel of de beweringen allemaal wel waar zijn

Het zal je familie maar wezen

Zoals ik al eerder opmerkte was er in Amersfoort weinig over onze nieuwe stads-genoot Pieter Jan te vinden. Ik zou dus op zoek moeten gaan naar bronnen elders, maar waar moet je dan beginnen? Het zoeken in de gedigitaliseerde krantencollectie van de Koninklijke Bibliotheek was een goed hulpmiddel.¹¹ Over vader Josua Jacob, maar meer nog over grootvader Pieter van Winter, Nicolaas Simonzoon en zijn overgrootvader Nicolaas van Winter en zijn echtge-

¹⁰Website Stichting van Lennep: www.vanlennep.nl/dagboeken

¹¹www.delpher.nl

note en over het handelsbedrijf van de familie ("Mühl, en van Winter [Jacob] op de Keisersgraft by de Rheestraet, in Saxenburg. 't Comptoir op de Princegraft by de Rheestraet, in Indigo en Verfwaaeren) over al dit soort zaken is er best wel wat in de oude kranten te vinden. Ik trof handelsadvertenties aan, maar ook berichten over gedichten en toneelstukken die door grootvader Nicolaas van Winter waren uitgegeven en mijn verwondering en ook bewondering groeide met de dag. Op een goede dag kwam ik onverwachts de volgende merkwaardige advertentie tegen.

Advertentie in o.a. *Algemeen Handelsblad* 22-8-1840

In het Rijksarchief in Haarlem was het dossier van dit vonnis van de Arrondissements-Regtbank Amsterdam nog aanwezig en op mijn verzoek werd mij het verslag toegezonden. Uit de stukken komt naar voren dat bij deze zitting verschenen was *Jan Pieter van Marselis Hartsinck*, wonende te Delft doch ten dese desselfs woonplaats kiezende te Amsterdam ten huize van den Procureur *Hendrik van Eijs* op de Keizersgraft bij de Leydsche Straat. Uit de getuigenisverklaring van familieleden van Pieter Jan was voldoende gebleken dat *deszelfs handelingen en gedragingen van dien [ver]kwistende aard zijn, dat zowel het belang van de gedaagde, als dat van zijne familiebetrekking de gevorderde voorziening noodzakelijk maken*. De gedaagde was niet aanwezig en er was ook niemand namens hem verschenen. De rechtbank meende genoegzaam ingelicht te zijn om *zonder het*

hooren van getuigen overeenkomstig den gedane eisch en genomen conclusie te beslissen.¹²

Bij de stukken bevond zich helaas niet een *getuigenisverklaring* waarnaar in de verklaring wordt verwezen. Het is mij niet bekend waarom Pieter Jan van Winter die dag, ondanks dat hij een uitnodiging voor de zitting wel zou hebben gekregen, niet was komen opdagen. Had hij de uitnodiging wel ontvangen? Was hij wel in de stad aanwezig? Of was hij misschien toch gek, zoals in de familie Van Lennep beweerd wordt? Maar een feit is een feit. Pieter Jan van Winter werd op 20 augustus 1840 voor de Rechtbank in Amsterdam onder curatele gesteld en hij zou het zijn hele leven blijven. Tot provisioneel bewindvoerder werd aangewezen Mr. H. Six van Hillegom *om voor den gedaagde deszelfs goederen zorg te dragen*. De gedaagde werd veroordeeld in de kosten van de zitting: f.19.37 ½. En ja, Mr. Six van Hillegom was de echtgenoot van tante Crejans!

Van de vader Josua wordt in deze procedure niets vernomen. Je kunt je dan gaan afvragen of hij niet wat beter had kunnen opkomen voor zijn oudste zoon. Of dat er verklaard zou zijn tijdens de rechtzetting, dat de vader van de gedaagde het ook met dit verzoek eens was. Het is toch al te mal dat een zwager uit Delft – iemand van de koude kant – in Amsterdam naar de rechter stapt. Was vader Josua destijds misschien al zo ziek dat hij niet meer in staat was om zelf op te treden? Of zou - en daar begin ik zo langzamerhand toch wel aan te denken - de aange trouwde familie – om welke reden dan ook - op het geld van de erfenis uit zijn geweest? Of ging het in 1840 niet meer zo goed in het handelsbedrijf van de familie en hadden

¹²Noordhollands Archief, archief van de arrondissementsrechtbank Amsterdam (1838–1921), toegang 198, inv.nr. 1802.

de zaakwaarnemers mogelijk iets te verdoezelen? Bekend is dat Josua van Winter al in 1827 uit zaken was gegaan. Hij verlaat dan Saxenburg en gaat mogelijk dan al in de Doelenstraat wonen. Er waren genoeg redenen om zich niet meer zelf met het handelsbedrijf bezig te houden. Josua was lid van de stedelijke raad en van 1830 tot oktober 1834 was hij wethouder. Hij had dus genoeg te doen en hij was dus beslist niet gek! Er is zelfs nog een aardig inkijkje te geven in zijn werkplek op het stadhuis. Op 1 mei 1830 moet Josua een deftig paartje trouwen. In *Uit Amsterdamse Dagboeken* schrijft mevrouw Drs. I.H. van Eeghen over de familie Asser en over de trouwdag van Netje en Louis het volgende:¹³

Wij hebben van de bruiloft drie beschrijvingen, een van Eduard, een van Carel, en een van Netje zelf. In geleende equipages – het bedrag aan fooien was veel hoger dan men aan huurrijtuigen zou hebben betaald, maar dat hoorde zo! – reed de familie naar het stadhuis. In het rijtuig van Hartog zaten Netje en Louis, in het rijtuig van Goderoi de ouders en Jetje, en in het rijtuig van De Vries de twee broers met Jonas Daniel Meyer en Louise. Haar echtgenoot, Semmie Teixeira en Thomas Davids gingen te voet.

Netje zelf schrijft:

Wij zijn op het stadhuis boven in eene kamer gebragt, waarin veel schilderijen en antiquiteiten waren. Ik was aangedaan, doch minder dan ik gedacht had. De familie hebben zich allen ook goed gehouden. Wij hebben heel lang op den heer van Winter gewacht en dit heeft ons geheel doen bedaren. Hij is eindelijk gekomen en heeft ons getrouwd. Het was zeer plegtig en alles is heel netjes en fatsoenlijk gegaan.

De boutewering van Maurits van Lennep dat de vader van Pieter Jan gek was en dat het met die zoons ook niet goed zat, hoop ik nog eens te kunnen weerleggen. Josua van Winter overleed 5 weken later, op 1 september 1840. Zijn echtgenote en zoon Harry waren bij het overlijden aanwezig. Pieter Jan was er niet bij. Een schoonzusje van hem Adèle Amélie Bicker schrijft over dat moment in haar dagboek in september 1840:¹⁴

Mon beau frere van Winter est mort le premier de ce mois apres une maladie de trois jours. Le vendredi il revient de Scheveningen ou il avait pris des bains chauds, la nuit de Lundi a Mardi il expira sans violentes oppressions d'une mort calme. Jenny et son fils Herrie reeunent son dernier soupir. Il fut entenre Samedi le 5 a l'eglise neuve.

De aantekeningen van Maurits van Lennep in 1858 sluiten hier wonderwel op aan. Hij noteerde het volgende, nadat zijn neef Harry was overleden:¹⁵ *Ik raadpleegde Pijnappel [een voormalige studievriend van Maurits] over de boedel van Herry van Winter; hij ried die te abandonneren, nu men verzuimd had die te repudieren. (Pieter van Winter kreeg by zyn tweede vrouw, de Wed. van Orsoy, 3 kinderen: Jozua, Lucretia Johanna (Tante Six) en Anna Louise Agatha (Mama van Loon). Jozua was totaal gek en Tante Six half gek. Jozua had by zyn eerste vrouw (Marcelis Hartsinck) 2 zoons, Piet en Herry, die beiden hun geld verkwistten.*

Piet werd nog bijtijds onder curatele gesteld, maar Herry niet. Oom Jozua hertrouwde nog met Jenny Bicker. Ik heb alleen deze herinnering van hem, dat hy altyd een touwtje om zyn vingers wond en een prachtige Newfoundlander had.

¹³Uit: Amsterdamse dagboeken, Dr. I.H. van Eeghen, Amsterdam 1964

¹⁴Gem. Archief Amsterdam 195. 2.1.1. 566A (archief Bicker)

¹⁵Website Stichting Van Lennep: www.vanlennep.nl/dagboeken (1858–1860)

Wordt vervolgd

Dit verhaal wordt t.z.t. vervolgd, want er is nog veel meer te vertellen over dit onderwerp. Mocht u foutjes ontdekken, of

heeft u aanvullingen of misschien interessante nieuwe informatie of eventueel opmerkingen? Iedere reactie is welkom. Bij voorbaat dank. U kunt eventueel contact met mij opnemen via de redactie.

Beiers bier uit Veendam

door Ina Budde-Korver

Op een gure dag in oktober 2011 bezocht ik voor het eerst Veendam, om daar in het gemeentearchief onderzoek te doen naar het vermeende (maar waarschijnlijk niet bestaande) schippersverleden van de familie Wolfsdorff (zie A en O april 2012 nr. 2, Schippersvrouw?). Bij het uitstappen van de trein woei ik bijna van het perron, dus haastte ik me rechtstreeks naar het gemeentehuis, waar ik door een vriendelijke mevrouw werd ontvangen en naar een kameretje werd gebracht, dat de studiezaal bleek te zijn. Hoewel er bakken met microfiches stonden en er ook een leesapparaat was, mocht ik de originele boeken van het bevolkingsregister inzien, die onvermoeibaar voor mij werden aangedragen.

Ik was van plan geweest daarna nog wat rond te kijken in Veendam, en het graf te bezoeken van Robert Theodor Wolfsdorff en zijn tweede vrouw Charlotte Wilhelmine Berger. Helaas begon het ook nog te regenen, dus liep ik onder een paraplu door de vrijwel uitgestorven straten van Veendam zo snel mogelijk naar het station om de terugreis te aanvaarden. Ik vroeg me af waarom de Wolfsdorffs ooit Ibbenbüren hadden verlaten om hiernaartoe te komen: wat een troosteloos oord dat Veendam! Intussen denk ik daar anders over. Als de zon schijnt valt het allemaal best mee. Daar kwam ik achter na een weekje vakantie in de zomer van 2014.

Wij logeerden toen in een (prima) hotel in het centrum van Veendam, naast het jaargang 26

Veenkoloniaal Museum, en zijn op zoek gegaan naar de plaatsen waar de familie in Veendam heeft gewoond en gewerkt. Maar ja, ook in Veendam heeft de tijd niet stilgestaan, dus het zag er allemaal wat anders uit dan op de oude ansichtkaarten die ik ervan had gezien. Om te beginnen het Westerdiep, waar mijn opa Karel Friederich op 10-6-1894 werd geboren. Ik had al ergens gelezen dat het Westerdiep gedeeltelijk is gedempt, dus daarop was ik wel voorbereid. En met een beetje fantasie kon ik me toch wel voorstellen hoe het er omstreeks 1900 heeft uitgezien. Hetzelfde gold voor het Benedenverlaat, waar Hinderkien Huiting, de vrouw van Robert Heinrich Wolfsdorff, met haar ouders heeft gewoond. Wel mooi trouwens, die veenkanalen. Gelukkig bestaat ook het Evangelisch-Lutherse kerkje nog, dat we even bezocht hebben. Helaas was het niet open dus konden we het niet van binnen bekijken.

Bekroond op de tentoonstelling te Amsterdam, in 1866.

NOORD-NEDERLANDSCHE BIERBROUWERIJ.
„HET VOSJE,”
brouwmeester Robert Wolfsdorff,
uit BEIJEREN.

In voorraad **fijne soorten BIEREN**, als:
BEIJERSCH à 16, FRANKFORTER BRAUN à 9 en
PRINCESSBBIER à 7 Cents de Kan. Voorts HOOL-
BOUW-BIER à 7 9.00.

FLESSCHEN en KRUIKEN, franco gezonden, worden
aan de BROUWERIJ **gevuud** en **goed gekurkt**,
onder verhooging van 1 Cent per Stuk.

VEENDAM.

J. DOORNBOOSCH.

R. Th. Wolfsdorff, advertentie Veendammer Courant

20-5-1868, Brouwerij Het Vosje.

De Lange Leege, een naam die bij mij

het beeld oproept van een eindeloze, wat naargeestige, kale vlakte, was minder leeg dan ik mij had voorgesteld. Er zijn nu o.a. huizen met voortuintjes, en een gebouw van een begrafenisonderneming met daarachter een begraafplaats. Niets herinnert meer aan de bierbrouwerij Het Vosje die ooit op die plek stond, waar Robert Theodor Wolfsdorff als brouwmeester werkzaam was en volgens een advertentie uit de Veendammer Courant van 20-5-1868 Beiers bier brouwde. Overigens kwam hij niet uit Beieren, maar uit Ibbenbüren, en was hij geboren in Fraustadt, Pruisen (tegenwoordig Wschowa, Polen).

In het centrum van Veendam, achter de hervormde kerk, ligt het oude kerkhof waar wij het graf van het echtpaar Wolfsdorff bezochten.

Het Veenkoloniaal Museum is een ideale plek voor een kijkje in het verleden, met o.a. een straatje met huisjes en een winkel-

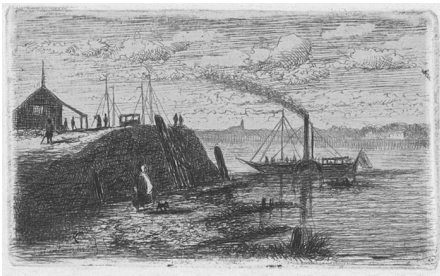
tje, en heel veel portretten van Veendamers. Helaas had de familie Wolfsdorff daar geen sporen achtergelaten. Desondanks hadden wij geen spijt van ons bezoek, want het museum is echt de moeite waard, zeker voor mensen met roots in die streek. Er lag ook een oud turfschip, en ik kon het toch niet laten even af te dalen in het vooronder, om te zien hoe een schippersfamilie vroeger woonde in zo'n piepkleine ruimte.

Graf van R.T. Wolfsdorff te Veendam.

Liefde over de toonbank, Zaltbommel 1858

door Volkert Groothoff

De stoomboot aan de kade in Zaltbommel

Het is april 1858, Daniël Parmentier, Leids sajefabrikant, handelsreiziger, vrijgezel, heeft zijn zaken afgerond. Hij zit in Nijmegen, nog een dag reizen en hij is weer thuis. Hij wil onderweg in Heusden bij kennissen op bezoek, misschien is de dochter des huizes wel wat voor hem. Met de diligence over Den Bosch duurt de rit 6 uur. De

hotelhouder in Nijmegen adviseert hem om de stoomboot naar Zaltbommel te nemen en vandaar verder met de diligence naar Heusden.

In zijn memoires schrijft Daniël Parmentier:

Enfin, van achteren gezien moest ik daar de vrouw ontmoeten, die de Heere in Zijn voorzienigheid voor mij bestemd had. Het was in April van 1858; ik werd toen in oktober 32 jaar. Om tien uur 's morgens kwam ik dan te Zaltbommel. Na bij Godschalk [een bekend logement aan de Waterstraat] gevraagd te hebben, hoe laat de diligence naar Heusden ging, had ik nog twee uur tijd. Nu, ik had geen karakter om niets te doen, daarom wilde ik eerst nog zien om wat te verkopen. Ik vroeg dan of er nog solide winkels waren.

En zo kwam ik het eerst bij Mej. Groothoff. Nu, zodra ik op de stoep stond en de juf-frouw mij zag, geloofde zij dadelijk dat ik haar man zou worden. . .

Aan het woord is Daniël Johannes Parmentier, geboren op 21 oktober 1826 in Leiden. Hij is de zoon van Jan Parmentier, sajefabrikant; deze is januari 1858 overleden. Samen met zijn broer Jan heeft Daniël nu de leiding over de fabriek.

LEVDES, 8 Januarij 1858. Heden ontsiep in den onderdom van 56 jaren en 10 maanden, mijn geliefde Echtgenoot JAN PARMENTIER S., diep betreurd door mij, mijne Kinderen en Behuwd-Kinderen en allen die hem van nabij gekend hebben.

Wed. J. PARMENTIER S., geb. M. C. HAGEMANS.

Mede uit naam van mijne Kinderen.

De Affaire zal door mij en mijne twee Zonen op denzelfden voet worden voortgezet, onder de firma van J. PARMENTIER en ZONEN, in de hoop dat wij het vertrouwen zullen blijven genieten van diegenen met wie mijn Echtgenoot zoo vele jaren gehandeld heeft, en dat hij zoo ruimschoots van zijne Vrienden onderzond.

Mejuffrouw Anna Maria Groothoff dreef een winkel in sajetten aan de Boschstraat in Zaltbommel. Daniël zag handel, maar kreeg liefde op het eerste gezicht. Anna Maria, 28 jaar, is het tiende en 'jongste' kind uit het gezin van Johannes Groothoff, de bakker, en Jenneke Stapelkamp. Het meisje dat na haar werd geboren, leefde nog geen half jaar. Vader en moeder Groothoff zijn overleden, alleen haar broers Christiaan en Arnold wonen in 1858 met hun gezin in Zaltbommel.

Terug in Leiden begint Daniël met Anna Maria een briefwisseling. Hiervan zijn twee brieven bewaard. Op 30 april is het nog **'Waarde juf AM Groothoff'**.

In deze brief worden zaken afgehandeld: *Uwe letteren heb ik eergisteren avond in redelijke welstand ontvangen en daaruit gejaargang 26*

zien dat u verleegeen scheen te zijn aangaande het . . . breycatoen dat niet van hetzelfde colour is maar daar behoeft u niet bang voor te zijn en gelief het maar te behouden tot ik bij welweezen bij u kom dan zullen wij wel zien, maar anders is dit donkere in prijs 140 à 150 het pond. . .

Let op de opdruk: Firma Johan Parmentier, Sajet- en kousenfabrieken, Leiden

Daniël bespreekt echter ook godsdienstige zaken. Hij is lid van de afgescheiden kerk en nogal bevindelijk van geest, terwijl Annemietje tot de 'gewone' Hervormde kerk hoort. Dit verschil blijft hun hele leven spelen.

Vraagt maar den Heere dat Hij u meer en meer ontdekt aan u zelve, maar erkent Hem ook dat Hij u ontdekt. . . Schuilt maar dicht bij Hem en vraagt maar gedurig naar zijn sterkte. . .

Vervolgens maakt hij zijn reisplannen bekend en verbaast zich nogmaals over hun wonderlijke ontmoeting. Hij ondertekent: *De groeten van mij, uw dienaar D.J. Parmentier. Als u in den volgende week nog een lettertje voor mij heeft, zal mij aangenaam zijn.*

De tweede brief is van 22 mei, hier luidt de aanhef

‘Waarde en zeer geliefde Annemietje’.

In die brief is het herhaaldelijk ‘Lieve Annemietje’.

Na dat ik van u ben weggegaan op de boot die stikvol van goddeloozen menschen was ben ik eindelijk om twee uur te Rotterdam aangekomen. . .

Lieve Annemietje ik ben maar stil in een hoekje van de boot gaan zitten lezen in Solomon Duisch¹⁶ en was blijde dat ik een boek bij mij had tot afleiding van de wereld die in het booze ligt. . . om twee uur kwam ik gelukkig en behouden aan het spoor en moest toen wachten tot 3½ uur; in de wagtkamer ontmoette ik nog een kind des Heere en kwam toen gelukkig in gezondheid om 5 uur te huis bij moeder die nog al wel was en die mij dadelijk omhelsde en begon te huilen aangaande ons verkeer. . .

Liefde en zeer geliefde Annemietje
Liefde en zeer geliefde Annemietje
Na dat ik van u ben weggegaan op de boot die stik vol van goddeloozen menschen was ben ik eindelijk om twee uur te Rotterdam aangekomen de boot was zoo vol en de reis heeft zoo lang geduurd dat ik nu nog een uur moet wachten om te komen en dan zal ik u omarmen en zal u omarmen en zal u omarmen

Daniël hoopt dat zij spoedig haar winkel mag verkopen:

en dat ik u dan mag komen afhaalen om te samen te trouwen en dan altijd bij elkander te zijn tot dat de dood ons eenmaal zal scheiden. Nog een korte tijd en dat wij dan alsdan tezamen en als zijn uitverkoorene tot in den nimmer eindigende eeuwigheid bij den lieve Heijland zullen zijn is de wensch en de hoop en de beede van hem lieve Annemietje die u hartelijk liefheeft en bemint en die zich noemt uw liefhebbende Daniël Johannes Parmentier. . .

Huwelijk

In juli wordt de winkel al verkocht en de inboedel ingescheept naar Leiden:

... *Mijn vrouw bracht het meublement mee, en ik had een huis op de Mare gekocht, waarvan wij het bovenhuis gingen bewonen. Ook had zij heel veel geld. Nu dit was juist goed, want ik had in die 8 jaar alles aan de armen gegeven. . .*

Op 25 augustus treden Anna Maria en Daniël in het huwelijk. Zij krijgen acht kinderen, tot hun verdriet worden er slechts twee meisjes volwassen.

We leren Anna Maria alleen maar kennen uit de aantekeningen van Daniël:

De Heere had mij, in haar, een beste, zinnige, zindelijke en bekeerde vrouw gegeven, waar ik later nog bij bepaald geworden ben, toen de Heere haar weggenomen had.

Hoewel Daniël nogal wat rare fratsen uithaalde bleef Annemietje ‘afgodisch’ van hem houden. Hij heeft bijvoorbeeld een keer al zijn geld met speculeren verloren ten tijde van de Frans-Duitse oorlog (1870). Hij moest zich zelfs terugtrekken uit de fabriek. Hij schrijft daarover in zijn autobiografie:

Ik heb haar wel veel verdriet gedaan maar nadat de Heere mij in de schuld gebracht had, heeft ze ook geen verdriet meer van mij gehad. We hebben samen moeilijke wegen doorworsteld. Had ik het alles van tevoren geweten dan was het haast niet om door te komen geweest. Maar, God die helpt in nood, is in Sion groot.

Er is een foto van het gezin uit begin jaren '90, misschien augustus 1893 als het echtpaar 35 jaar getrouwd is. Links het echtpaar Parmentier, Anna Maria is ongeveer 63 jaar. We zien hun twee volwassen dochters Marie en Johanna en schoonzoon Pieter Overduin. Bij de ouders op schoot de klein-

¹⁶Christiaan Salomon Duijtsch, 1734-1795, was een tot het Christendom bekeerde Jood; schreef o.a. een autobiografie *De wonderlijke leidinge Gods*

Familie Parmentier, augustus 1893?

kinderen Daniël Johannes en Anna Maria Overduin.

Anna Maria Parmentier-Groothoff overlijdt op 2 juni 1896.

Daniël is in 1897 hertrouwd; hij sterft vier jaar later op 20 februari 1901 in Katwijk, waarheen hij in 1899 was verhuisd.

Vondst brieven

Het huis in Katwijk aan de Voorstraat is met een deel van de inboedel verkocht aan de familie Soeteman. In een secretaire vond een

achterkleinzoon honderd jaar later de twee brieven. Op zoek naar A.M. Groothoff, de geadresseerde, kwam hij bij mij terecht en konden we het verhaal reconstrueren.

Bronnen

Daniël Parmentier heeft zijn levensverhaal opgetekend, zoals dat in bevindelijke kringen gebruikelijk is. Het is te vinden op internet: <http://www.theologienet.nl/jeugdenbeking.html>

Van uw secretaris en (voormalig) hoofdredacteur

door Arie van Herk

Begin 2013 heb ik een eerste bijeenkomst bezocht in De Brug en direct een gemoedelijke sfeer binnen de NGV afdeling Amersfoort en omstreken ervaren. Na een gesprek met Willem van Maren over de invulling van de functie van secretaris besloot ik mij kandidaat te stellen voor deze taak. In de Afdelingsledenvergadering van april ben ik benoemd als secretaris. Al snel

daarna bood ik aan om de redactie van het afdelingsblad te gaan versterken en werd ik door het bestuur benoemd in de functie van hoofdredacteur. Via beide functies fungeerde ik als brug tussen het bestuur en de redactie. Beide kleine teams die op een prettige manier met elkaar omgingen, hoofd- en bijzaken traceerden waardoor er doelmatig werd gewerkt.

Als secretaris van de afdeling ontving ik de stukken voor de Algemene Vergadering. In het voorjaar van 2014 las ik dat het hoofdbestuur een aantal vacante zetels had en ook die van secretaris. U kent het gevolg, in mei werd ik benoemd tot secretaris van de vereniging.

Beide functies waren naast elkaar goed in te vullen, tot ik begin van dit jaar merkte dat de taak in het hoofdbestuur heel veel tijd in beslag nam. Helaas voor de afdeling heb ik de keuze gemaakt om tijd voor mijzelf vrij te maken. In maart heb ik in een vergadering van het bestuur gemeld dat ik in het najaar mijn functie als secretaris en als hoofdredacteur neerleg.

Binnen de redactie is Thijs van Veen nu

hoofdredacteur en werk ik als redacteur mee aan dit nummer en verlaat dan de redactie.

Voor de functie van secretaris is op dit moment nog geen kandidaat gevonden. Als u dit leest en wat tijd over heeft kan dit mogelijk een leuke invulling voor u zijn binnen de afdeling.

In de bovengenoemde periode heb ik met veel plezier taken ingevuld en bedank de collegae bestuurs- en redactieleden voor de prettige en doelmatige samenwerking. Ik blijf de afdelingsavonden bezoeken en wens u allen plezier bij uw genealogisch onderzoek waardoor uw familiegeschiedenis een ander perspectief kan krijgen.

Het ga u goed, Arie van Herk.

Ledenbestand

Overleden:

Dhr. H.J. Buzing, Woudenberg

Dhr. L. Meijer, Rhenen

Dhr. L. van Beek, Laren

Nieuw lid:

Mw. I.M. Odijk – van den Brink, Putten

Opzegging:

Dhr. P.R.A. Flos, Delden

Inhoudsopgave

Ten geleide	41
Colofon	41
Lezingen & Activiteiten	42
Van uw voorzitter	45
Onderzoek in Belgische archieven	46
Rondleiding kasteel Amerongen	47
Stel je voor	48
Pieter Jan van Winter (1810–1880), een Amsterdamse jonkheer in Amersfoort, deel 1	50
Beiers bier uit Veendam	59
Liefde over de toonbank, Zaltbommel 1858	60
Van uw secretaris en (voormalig) hoofdredacteur	63
Ledenbestand	64

